

Rozhlas ve vojenských službách.

Všechny moderní armády, pokud nemají úplnou kontrolu státního rozhlasu, dožadují se stále většího a většího vlivu na něj, poněvadž seznávají, jak obrovský význam má pro světové mínění a z toho vznikající přátelství či nepřátelství.

Dobře vedený rozhlas, úzce spolupracující s armádou v jejím zájmu, je stejně důležitým jako kterákoliv součást armády. Zatím co armáda ničí nepřátelské vojsko a vojenský materiál, podlamuje rozhlas morálku občanů napadeného státu.

Methody moderního rozhlasu se sice často přibližují politickým zásadám Macchiavelliho, ale používá-li jich jedna strana, musí jich užívat i strana druhá.

Obranou proti rozhlasové propagandě jest opět jen rozhlasová propaganda. V souboji vítězí ten, kdo je vtipnější a lépe argumentuje, respektive dovede najíti citovou strunu protivníka lidu, na kterou jest možno s úspěchem udeřiti.

Když ne dříve, tak nejpozději za války přestává rozhlas být záležitostí politiků a stává se záležitostí vojáků. Proč? Protože podlamuje morálku ať naši či nepříteli. Je to tedy útok, který musí býti řízen odborně podle vojenských zájmů proti určitým posicím nebo kterému se musíme určitým způsobem brániti.

A rozhlas, nepracující ve válce v souladu s armádou, je nesporně špatným. Z toho důvodu není možno upustiti od zásady, že za války má rozhlas především plniti postuláty vojenské a býti tedy alespoň pod silným vojenským vlivem.

Činnost rozhlasu dá se rozdělit na dvě části: obranu a útok.

A.) útok:

I. Před začátkem války.

Dávno před tím, než padne první rána na bojišti, je nutno započítati s rozhlasovou ofensivou. Tato ofensiva jest lacinější než kterákoliv jiná. Neztrácí v ní útočník lidské životy ani materiál, nanejvýše trochu papíru.

Rozhlasová ofensiva má za úkol:

- 1.) Zbaviti budoucího protivníka přátel
- a) poukazováním na to, že si nezaslouží přátelství z toho či onoho důvodu (nevděčnost, nadutost, sociální či menšinový útisk, nekulturnost atd.),
- b) že je slabý a v eventuálním boji bude rozdrčen a s ním všichni, kdo by jej podporovali,

- č. 3/41
- c) že útočník po všech stránkách je daleko více hoden přátelství, že si toho dovede vážit a po stránce hospodářské může svým přátelům poskytnouti více,
 - 2.) vzbuditi v obyvatelstvu státu, proti němuž rozhlasová ofensiva směřuje, představu, že jakýkoliv odpor by byl marným pro převahu válečných prostředků útočníka,
 - 3.) rozhlašovati, že obyvatelstvo rozhlasem napadeného státu si přeje svrhnouti svoji vládu (odstraniti režim) a nebude v případě války bojovati pro udržení nynějšího stavu,
 - 4.) povzbuditi odpor u občanů, kteří nesouhlasí s režimem státu nebo jej z osobních důvodů nenávidí.

II. Po započetí války.

Jakmile vojenské akce započaly, nebude míti zpravidla zasazené vojsko času na poslech cizího rozhlasu. Útvary, které jsou mimo akci, tuto možnost sice míti budou, ale stálou možností kontroly, respektive odstraněním radioaparátů je možno účinky sebelépe vedeného nepřátelského rozhlasu paralysovat. Podrobněji se o tom zmíním ve stati „Obrana“.

Z uvedených důvodů přenáší se za války činnost nepřátelské propagandy na civilní obyvatelstvo. Při tom se pracuje stejně jako před začátkem války, ale otevřeněji, ježto není potřebí již skrývat všechny válečné cíle, jak tomu bylo mnohdy před válkou. Uvedu demonstrativně některé práce rozhlasu v tomto období:

1.) Zlehčování cizích a vyzvedávání vlastních vojenských úspěchů

Nepřátelská propaganda nemá potud účinku, pokud vojska soupeře nevykazují úspěchy. Jakmile ale není úspěchů nebo jsou dokonce určité neúspěchy, přestává se věřit jen vlastním zprávám a každý nedostatek se nahraňuje zprávami nepřátelskými, i když snad se jim nevěří docela. Čím je vojenská situace horší, tím více se čerpá z nepřátelského rozhlasu a vlivem toho (je-li ovšem nepřátelský rozhlas dobře veden) vytváří se mezi obyvatelstvem ovzduší skleslosti nebo i paniky.

2.) Poukazování na otázku menšinovou

Ve státech, kde jsou jinonárodní menšiny, které za všech poměrů a vždy tíhnou k státu jazykově jim alespoň příbuznému, je nepřátelský rozhlas, dovede-li ovšem této slabiny využití, strašnou zbraní. Ten vlastně tvoří pátou kolonu. Viděli jsme to u nás, v Polsku, Holandsku, Belgii a Francii.

č. 3/44

3.) Poukazování na nerovnosti sociální

Ve státech, kde jsou velké sociální rozdíly, napadá cizí propaganda tuto sociální strukturu za tím účelem, aby podlomila morálku pracujícího obyvatelstva, slibujíc zároveň všemožné budoucí výhody obyvatelstvu v případě svého vítězství.

Jsme svědky toho, jak Německo mluví o anglické plutokracii a vyzdvihuje svůj lepší „sociální řád“ zamlčujíc ovšem chytře miliardové výdělky svých zbrojařů, majitelů dolů atd.

Zajímavým bude jednou souboj rozhlasu německého a ruského. V SSSR má vedoucí postavení dělník, v Německu nesporně je dělník také privilegovanou vrstvou. V tomto souboji sliby lepšího vyřešení sociální otázky se strany Německa padati nebudou. Bude se asi operovati otázkou svobodné Ukrajiny, otázkou židovskou a snad trochu vychvalovati „lepší postavení“ německého dělníka. Propaganda SSSR bude musiti ze začátku hledat nové cesty, protože hesla komunistická v Německu vojensky silném padnou na skálu. Teprve až Německu bude hroziti neodvratná porážka, mohou tam komunistické myšlenky trvaleji zakotviti.

4.) Poukazování na rozdíly kmenové

Propaganda snaží se vždycky rozdělit nepřítele na několik táborů. K tomu se jí hodí dobře též rozdíly kmenové, pokud jaké jsou. Není-li jich, snaží se je uměle vytvořiti. Tak na př. Němci s úspěchem popouzelí Slováky proti Čechům, Ukrajince proti Polákům, Chorvaty proti Srbům. A jednou budou popouzeti Ukrajince proti Rusům.

5.) Využití různých světových názorů

Zjednodušíme-li si tyto názory na tři — fašismus, demokracie a komunismus — můžeme říci, že v každém státě najdeme přívržence těchto tří směrů.

Je-li na příklad rozhlasovým útočníkem fašismus, snaží se svou propagandou podchytili fašistické buňky v těle svého nepřítele. Úspěch této propagandy záleží pak na státní spolehlivosti občana-fašisty. Je-li jeho stranický cit silnější nežli státní lojalita, pak ovšem pracuje pro nepřítele.

6.) Působení na cit protivníkovu lidu

Sem bych zahrnul ostatní argumenty, které se nedají vypočísti pro jejich množství a rozmanitost. Tyto argumenty mohou býti účinnými, dovede-li útočník najíti citovou stránku lidu napadeného státu.

č. 3/41

Funguje-li nepřátelský rozhlas v tomto směru dobře, může způsobiti svému protivníku ohromné škody. Morálně otřesené zázemí není s to plně podporovati vojsko, nespokojenci mohou této situace využítí k sabotážím nebo alespoň k pasivní resistenci.

Vojenské neúspěchy, umí-li jich nepřátelská propaganda rozhlasová řádně využítí, mohou býti proměněny v pravou paniku mezi civilním obyvatelstvem, jak jsme konečně byli jejími svědky zejména ve Francii.

Rozhlasová ofenziva v míru nesmí se zahajovati najednou v plné intenzitě, nýbrž musí se pozvolna stupňovati, jinak by působila pravý opak toho, co se zamýšlí.

V závěru se dá říci, že peníze, vynaložené na dobře vedený útočný rozhlas, nejsou nikdy ztraceny. Poznává se to při zahájení vojenských akcí na morálce vlastní i nepřítelově. Dobrý rozhlas ušetří tisíce lidských životů a milionové hodnoty materiálu.

B.) obrana

Útoku nepřátelského rozhlasu je nutno se brániti. Nejlepší obrana je ovšem i zde útok, zahájený týmiž methodami. Jestliže však útok není možno provésti, nesmí se aspoň zanedbati obrana. Obrana může býti prováděna:

- 1.) rozhlasem,
- 2.) jinými prostředky.

1.) Obrana rozhlasem

Rozhlas obranný musí se zabývati všemi tvrzeními a zprávami cizího rozhlasu, které by mohly působiti nepříznivě na lid napadeného státu nebo na cizinu, na jejíž přízni by napadený stát ve válce mohl býti závislým.

Zprávy tyto nutno zmírňovati, vyvracet, či poukazovati na jejich lživost, podle toho, jedná-li se o pravdu, částečnou správnost či lež. Rozhlas útočný co nejvíce a obranný vždy má se přidržovati pravdy. Rozhlas obranný má při nepříjemných, ale pravdivých nepřátelských zprávách užití prostředků, které má po ruce, k diskreditování nepřítele.

Největší účinek v propagaci má smích. Protivník, i sebe nebezpečnější, který je vtipně (ne hrubě a oplzle) zesměšňován, prohrává svou roli a přestává býti v očích posluchačů tak hrozně nebezpečným. Smích je začátkem pádu! Lidem neimponují směšné figurky!

č. 3/41

2.) Obrana jinými prostředky

a.) Před započetím války

Jestliže vedení obranného rozhlasu v době před vypuknutím války jest si vědomo, že nestačí ani na obranu, jest nejlepší methodou, zahájit rušení cizího rozhlasu tak, aby slyšitelnost byla úplně znemožněna a přenést vlastní propagandu obrannou z rozhlasu do tisku nebo alespoň se na toto přenesení připravit, poněvadž nepřítel se bude jistě za rušení revanžovati.

b.) Ve válce

V operačním pásmu budtež zrekvirovány všechny soukromé radio-přístroje. Tím se zamezí vlivu nepřátelské propagandy a dodávání instrukcí členům páté kolony v operačním pásmu rozhlasem. Již v míru budtež zřízeny speciálně školené vojenské jednotky pro hledání černých radiostanic a tyto nechtě ihned začnou fungovati za války anebo již v míru v době zahájení nepřátelské rozhlasové ofensivy.

Vojenským radiostanicím budiž zakázán poslech nepřátelského rozhlasu a dodržování budiž často kontrolována. Některé radiostanice vojenské nechtě se naopak věnují jen poslechu nepřátelských zpráv, respektive hledání černých stanic a své poznatky nechtě pak sdělují speciálním hledacím jednotkám.

Zjištěné černé stanice nechtě pokračují ve své činnosti podle vojenských instrukcí, aby se klamal nepřítel (dodaly se mu klamné zprávy). Chycené osoby budtež v pokračování v práci, jejíž obsah ovšem bude určen a kontrolován, donuceny všemi prostředky. V zázemí při silné a působivé nepřátelské propagandě je rovněž nejlepší zrekvirovati radioaparáty a ponechat v každé osadě pro případ nutnosti jeden, obsluhovaný spolehlivými lidmi, k poslechu vlastních zpráv a eventuálně pokynů.

To, že Německo v dnešní době k tomu řešení nepřistoupilo, svědčí, že si je vědomo síly a účinnosti vlastní propagandy, o níž se domnívá, že stačí lid porobených států aspoň desorientovati, když ne přátelsky si nakloniti. Do jaké míry se Německo klamalo, ukáže budoucnost. Nesporné však je, že německá propaganda jest mistrnou a soupeřem velmi vážným. Každá armáda, i když nepočítá s výbojem, musí míti v budoucnu připraveny lidi, kteří mají schopnost k vedení rozhlasové ofensivy. K tomu je a bude třeba ovšem speciálního školení.

Předpokládá to:

1.) detailní znalost povahy národa, který má býti rozhlasově napaden,

e. 3/41

- 2.) znáti sociální strukturu národa a nepřátelského státu,
- 3.) znáti poměry národnostní, náboženské, rasové a politické,
- 4.) míti vysokou inteligenci a vtip,
- 5.) míti více než průměrné znalosti o politických, národnostních, náboženských a rasových prouděch v okolních státech, po případě na celém světě.
- 6.) Znáti potřeby armády v každé fázi války, ovšem potřeby rozhlasové podpory.
- 7.) Doplnovati stále všechny tyto vědomosti a nezapomínati na moderní rozhlasovou techniku.

Armáda, která se chce nazývati moderní, nesmí tyto věci opomenout a přenechat je vedení politickému, poněvadž toto bývá zpravidla nepružným a často nechápe vojenské postuláty. Rozhlas, který v této válce hraje velikou roli, bude ji hráti v příští válce v míře ještě větší a bylo by proto zločinem zůstatí bez přípravy.

Příležitost ke školení mladých důstojníků v Anglii jest v tomto směru jedinečná, poněvadž technika rozhlasová jest zde různorodá pro přítomnost několika spojeneckých vlád a armád. Propaganda, v níž velkou část zabere právě rozhlas, bude jistě v budoucí vojenské akademii předmětem nepodceňovaným. O síle propagandy jsme se přesvědčili na vlastní oči.